

פינת החי | כתבה: עדי ויינברגר

אל דאגה, הייצור שבתמונה אינו גודזילה אלא לטאה הקרויה חרדון צב מצוי, החיה בנגב. זוהי לטאה מרשימה בגודלה (אורכה יכול להגיע ל־80 סנטימטר), עם ראש שמזכיר ראש של צב חזב עבה, שממנו מזדקרים קוצים. על אף המראה המאיים, מדובר בזוחל צמחוני הנמצא בסכנת הכחדה. בחודשים האחרונים הגיעו לשמורת הטבע חי־בר יטבתה שבערבה 16 חרדוני צב פצועים, שזכו לטיפול מסור כדי שאפשר יהיה להשיבם לטבע.

בחודש נובמבר נמצא סמוך למושב פארן שבערבה חרדון צב עם שבר בזנב. "בלילות שמנו את החרדון בתא סטרילי בחדר הטיפולים", מספר זהר בן שטרית, מנהל חי־בר יטבתה. "במשך היום הוא טייל בכלוב הטיפולים בחוץ, תחת קרני השמש". כיום נראה שגדם הזנב החלים, ואפשר יהיה לשחרר את החרדון אל הטבע בקיץ, העונה שבה חרדוני הצב פעילים יותר, ושבה הוא יוכל לחפור לעצמו מחילה בקרקע המדברית. פרט נוסף שישוחרר בקיץ הוא חרדון שנמצא בישוב צופר, לאחר שנסחף בשיטפונות של חודש אוקטובר, וככל הנראה המחילה שלו נסתמה. הוא סבל מהיפותרמיה (טמפרטורת הגוף שלו הייתה יותר מדי נמוכה) ולכן קיבל עירוי של נוזלים מחוממים והוחזק בתא מחומם.

חרדון צב אחר נדרס בשביל הגישה אל החי־בר לפני כשנה. הנהג שפגע בו בשוגג פעל נכון ומיהר להודיע על המקרה לצוות החי־בר, שהעביר את החרדון לטיפול בבית החולים לחיות בר שבספארי. לאחר קיבוע גופו של החרדון שצלעותיו נשברו, הוא הוחזר אל החי־בר לתקופת שיקום ארוכה. "בשבילי זה תענוג לשחרר אל הטבע את שני חרדוני הצב שנדרסו ושרדו", אומר בן שטרית.

מורשת משלנו | אתר מורשת עולמית

לפני עשר שנים הוכרזו "דרך הבשמים" וערי המדבר העתיקות עבדת, חלוצה, שבטה וממשית שבנגב כאחד מאלף "אתרי מורשת עולמית" שהוכרזו בעולם, שהם בעלי חשיבות בינלאומית למען האנושות. ברשימה זו נמצאים גם החומה הסינית, הפירמידות במצרים, הגרנד קניון בארצות הברית, מגדל פיזה באיטליה, הר האוורסט בנפאל ועוד. רוב הדרך המוכרזת נמצאת בתוך שמורת טבע מצוק הצינים, וערי המדבר הן גנים לאומיים. דרך הבשמים העתיקה, ששימשה את הנבטים במשך 700 שנה, התחילה במדינת עומאן, ועברה בערב הסעודית ובירדן, בנגב מהערבה ועד עבדת העתיקה (כ־65 קילומטר), וחלקה האחרון בנמל עזה העתיק. דרך הבשמים הוכרזה אתר מורשת עולמית משום שהיא עדות ייחודית לתרבות אנושית שנעלמה, ומשום השפעתה הרבה על תרבויות שונות בעולם הקדום בזכות הסחורות שהועברו דרכה: בושם המור ובושם הלבונה, תבלינים, וסחורות אחרות, שהועברו מהמזרח הרחוק ומחצי האי ערב לעולם ההלניסטי והרומי.

גן לאומי עבדת. צילום ארכיון רשות הטבע והגנים

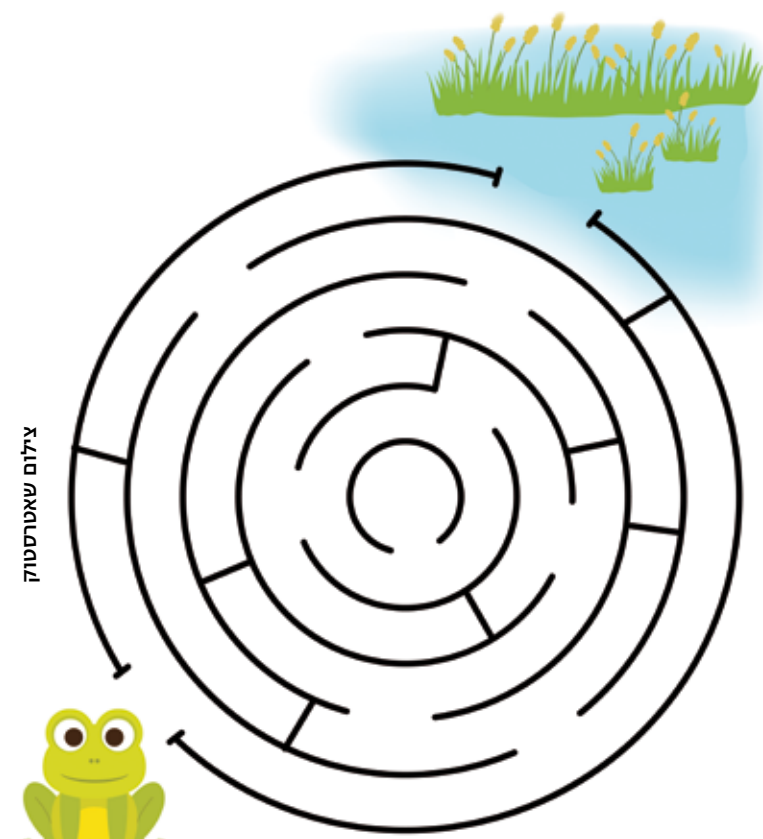
מהעולם | מידבור

צילום שאטרסטוק

בעשורים האחרונים אנו עדים לתופעה עולמית הנקראת "מדבור", ובה הולכים אזורי המדבר בכדור הארץ ומתפשטים לעבר אזורים סמוכים שלא היו מדבר עד כה. מדענים משערים שהמדבור מתרחש עקב התחממות כדור הארץ ועקב פעילות חקלאית אינטנסיבית שמקיימים חקלאים בשולי המדבר. החקלאות מנצלת חומרים בקרקע וגם גורמת להמלחתה, דבר המביא לירידת כמות הצומח הטבעי המאפיין מערכות אקולוגיות מדבריות. תהליך המדבור פוגע כיום ברבע משטח הקרקע של כדור הארץ.

מבוך | עזרו לצפרדע להגיע אל השולית

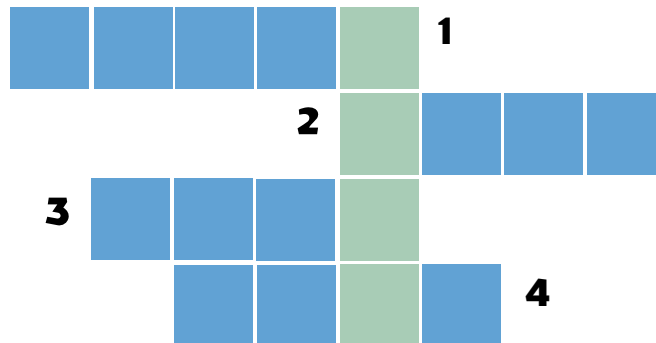
צילום שאטרסטוק

תפזורת | מצאו 8 מושגים, עצים, אתרים ובעלי חיים המופיעים בגיליון זה (היעזרו ברשימת המילים למטה):

ב	י	ת	ד	ו	מ	מ	צ	ר	י
ש	י	ט	ה	נ	ה	צ	י	נ	ש
י	ע	ל	י	ח	פ	ט	ק	ס	ד
ע	נ	ד	ר	ל	ה	י	ט	ר	ה
ש	י	ת	ו	פ	ה	ל	ה	ט	צ
י	מ	צ	ד	ר	ה	כ	ר	מ	י
מ	י	מ	כ	ת	ש	ר	מ	ו	נ

שיתוף, נחל פרז, מכתש רמון, דום מצרי, שיטה, קטה, יעל, שדה צין

תשבץ | פתרו את ההגדרות הבאות וגלו מי מופיע במשבצות הירוקות

- נחל אכזב באזור מכתש רמון
- אזור צחיח בדרום הארץ
- בעל חיים טורף שניזון גם מפגרים
- סוג של עץ הגדל בנגב

אלא: טלומט

טלומט: ע' אופא' ע' טלומט' ע' טלומט' ע' טלומט

